

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **D. P. L.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2019, č. j. OAM-446/LE-BA02-VL13-PS-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 12. 2019, č. j. 17 A 214/2019 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichovi Lechovskému, advokátovi, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 4114 Kč, která bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 26. 4. 2018 bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žalobce, o stanovení doby 1 roku, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a dále o stanovení lhůty 20 dnů na vycestování z území České republiky. Žalobce totiž pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného víza.

Do protokolu o svém výsledku z téhož dne mimo jiné uvedl, že z území České republiky do Vietnamu vycestovat nechce. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 7. 3. 2019, avšak žalobce z území České republiky ve stanovené lhůtě ani později nevycestoval.

[2] Dne 7. 10. 2019 byl žalobce zajištěn podle § 124 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, za účelem realizace správního vyhoštění. V protokolu o podání vysvětlení z téhož dne mimo jiné uvedl, že ví o tom, že v České republice nemá povolený pobyt, ale právník mu nesdělil přesné datum, kdy skončilo řízení o žalobě podané proti rozhodnutí o správním vyhoštění.

[3] Dne 9. 10. 2019 podal žalobce v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky.

[4] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“) byl žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), zajištěn na dobu do 27. 1. 2020, jelikož žalovaný měl za prokázané, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl žalobce požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

[5] Současně žalovaný s odkazem na účel zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu dospěl k závěru, že jejich uplatnění by v případě žalobce nebylo účinné. Jeho propuštěním ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany, jelikož v jeho případě nelze rozumně předpokládat, že by náhle změnil své jednání a že by respektoval zvláštní opatření, které by mu žalovaný uložil. O neúčinnosti dle žalovaného svědčí nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu České republiky, ale také účelovost jeho jednání, kdy se mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění, kdy se jeho správní vyhoštění stalo „reálným“.

[6] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. Jako právní důvod své kasační stížnosti označuje § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel namítá nesprávné posouzení možnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu jak ze strany žalovaného tak krajského soudu. Podle stěžovatele žalovaný i krajský soud zcela opomněli vyhodnotit to, že se nedopustil závažného porušení právního řádu nebo jednání, které by bylo možné kvalifikovat jako jednání rozporné s veřejným pořádkem, neboť na území České republiky sice pobýval bez příslušného oprávnění, ovšem nemařil přitom vědomě výkon správního ani soudního vyhoštění, ani se nedopustil trestněprávně relevantního jednání, a jeho nelegální pobyt je výsledkem pouze

pokračování

nedbalostního jednání spočívajícího v nedostatečném projevení zájmu o výsledek řízení o žalobě, kterou podal proti rozhodnutí ve věci správního vyhoštění.

[9] Je zřejmé, že stěžovatel v době svého zajištění nebyl informován o pravomocném skončení řízení o správním vyhoštění, respektive o tom, že rozhodnutí o správním vyhoštění je již vykonatelné, a že tedy odpadl odkladný účinek podané žaloby. Jeho pobytová historie svědčí o tom, že svoji současnou žádost o mezinárodní ochranu podal sice mimo jiné z důvodu zamezení realizace správního vyhoštění, avšak okolnosti jeho předchozího pobytu na území České republiky nenasvědčují tomu, že by nebyl schopen plnit eventuálně uložená zvláštní opatření, nemá v úmyslu jakkoliv se žalovanému vyhýbat a případně s ním nespolupracovat.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že z výpovědi stěžovatele vyplývá, že své zákonné povinnosti během pobytu na území České republiky vědomě nerespektoval. Žalovaný i krajský soud při rozhodování vycházeli z okolností, které ve svém souhrnu svědčily pro závěr, že opakovaná žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově s cílem odvrátit hrozící vyhoštění nebo je pozdržet, ačkoliv jmenovaný mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou vadu neshledal.

[13] Jádrem kasační stížnosti je tvrzení stěžovatele o nesprávném vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření. Jelikož jde o nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, lze takovou námitku podřadit pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nikoli písm. b) téhož ustanovení, jak uvedl stěžovatel.

[14] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

[15] Podle § 47 odst. 1 zákona o azylu se zvláštním opatřením rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.

[16] Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu může ministerstvo rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[17] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem předesílá, že volba mírnějších opatření, než je zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, je vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat. Uložení zvláštního opatření musí být dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, nýbrž rovněž pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, pokud by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 – 48). Existují-li skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení či výkon případného rozhodnutí o správním vyhoštění mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 10 Azs 244/2019 – 34).

[18] Krajský soud posoudil zákonnost závěru o nenaplnění předpokladů pro uložení zvláštních opatření stěžovateli podle § 47 odst. 1 zákona o azylu správně, pokud vycházel ze zjištěného stavu věci jako celku a své posouzení této právní otázky odvozoval nejen z toho, zda by bylo možné zvláštní opatření žalovaným uplatnit *účinně* ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (což bylo možné dovodit z okolností zjištěného stavu věci, zejména z pobytové historie stěžovatele), ale současně i z toho, zda se mohl žalovaný důvodně domnívat, že by uložení zvláštního opatření bylo *dostatečné k zabezpečení účasti stěžovatele v řízení ve věci mezinárodní ochrany* ve smyslu § 47 odst. 2 *in fine* zákona o azylu (což bylo rovněž možné dovodit z pobytové historie stěžovatele).

[19] Nejvyšší správní soud na rozdíl od stěžovatele považuje za přípustné, že žalovaný zčásti ztotožnil důvody pro samotné zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu s důvody vedoucími k závěru o nemožnosti využití zvláštních opatření. Z povahy věci je zřejmé, že tyto důvody se vzájemně prolínají a není možné je zcela oddělit. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu již dříve konstatoval, že „[p]okud jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. Zvláštní opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření (...) nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložení pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. (...) Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla

pokračování

možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění.“ (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 – 48, body 25 a 27, a dále ze dne 13. 11. 2019, č. j. 10 Azs 244/2019 – 34, bod 15).

[20] Z odůvodnění napadeného rozsudku (body 9 až 11) je zřejmé, že krajský soud se zabýval naplněním zákonných předpokladů pro uložení zvláštních opatření podle § 47 odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud při hodnocení této otázky konstatoval, že stěžovatel *„nemá žádný vztah k území ČR, pobýval zde neoprávněně a nevycestoval ani poté, co skončila platnost jeho výjezdního víza a bylo pravomocně rozhodnuto o žalobcově vyhoštění.“* Jak je zřejmé ze správního spisu, toto konstatování zcela odpovídá zjištěnému stavu věci. Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že stěžovatel musel nepochybně vědět už o svém protiprávním jednání, které vedlo k rozhodnutí o jeho správním vyhoštění. Stěžovatelův nelegální pobyt na území České republiky tedy nepochybně v době před vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění nemohl být toliko *„výsledkem nedbalostního jednání spočívajícího v nedostatečném projevení zájmu o výsledek žaloby“*, jak namítá. Hodnocení pobytové historie stěžovatele z hlediska možnosti uložení zvláštních opatření tedy správně zahrnuje i hodnocení této okolnosti, tj. nepochybně vědomou neoprávněnost jeho pobytu v době po skončení platnosti jeho cestovního dokladu a jeho tehdejšího víza, která je ostatně zřejmá i z protokolu o podání vysvětlení stěžovatelem ze dne 7. 10. 2019, jak správně podotkl i krajský soud.

[21] Rovněž není pochyb o tom, že stěžovatel nevycestoval ani v době po ukončení soudního přezkumu rozhodnutí o svém správním vyhoštění. Stěžovatelem tvrzená nevědomost o skončení řízení o žalobě proti rozhodnutí o jeho správním vyhoštění není okolností, která by zakládala oprávněnost jeho pobytu na území České republiky či jakkoli relativizovala neoprávněnost pobytu. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu souhlasí s krajským soudem, pokud jde o hodnocení, že stěžovatel *„lehkomyslně (či úmyslně) nedbal toho, že jeho pobyt na území státu je nejistý a že je případně bude muset opustit“*, pakliže se nestaral o výsledek správních a soudních sporů souvisejících s jeho vyhoštěním. Pro možnost pobytu stěžovatele na území České republiky během řízení (vázanou na účinky jeho žaloby proti rozhodnutí o vyhoštění) ostatně není rozhodná prokazatelnost jeho seznámení se s výsledkem takového řízení, nýbrž samo jeho pravomocné skončení.

[22] Krajský soud se žalobní argumentací stěžovatele ohledně naplnění zákonných předpokladů pro uložení zvláštních opatření zabýval přezkoumatelným způsobem a dospěl při jejím hodnocení ke správnému a zákonnému závěru, když dovodil, že *„[Z]a toho stavu nebylo lze očekávat, že se žalobce dobrovolně podrobí uloženým omezením a bude k dispozici pro řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně řízení o vyhoštění, tedy že zvláštní opatření bude dostatečné.“*

[23] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem i žalovaným dospěl k závěru, že stav věci zjištěný žalovaným neopodstatňuje závěr o naplnění předpokladů pro uložení zvláštních opatření podle § 47 odst. 2 zákona o azylu stěžovateli.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[25] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[26] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 11. 11. 2019, č. j. 17 A 214/2019 – 16, ustanoven zástupcem Mgr. Jindřich Lechovský, advokát, jehož hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za jeden úkon právní služby - podání kasační stížnosti. Další porada s klientem přesahující jednu hodinu, již zástupce požadoval uhradit coby druhý úkon právní služby, se v obsahu kasační stížnosti žádným způsobem neodrazila, neboť ta obsahuje totožné námitky, které ustanovený zástupce uplatňoval již před krajským soudem. Proto za tento úkon Nejvyšší správní soud odměnu nepřiznal.

[27] Za jeden úkon právní služby zástupci stěžovatele náleží mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající této dani, tedy o 714 Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu